

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

De Sacramento Ordinis. A quæst. 34. vsque ad quæst. 40. inclusiue.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

SACRAMENTO ORDINIS.

à quest. 34. usque ad quest. 40. inclusivè.

CAPVT I.

De Essentialibus huius Sacramenti.

DVBIUM I.

Vtrum in Ecclesia debeat esse Ordo?

Varij sunt gradus seu Ordines in Ecclesia.

Respondeo: In Ecclesia necessariò debere esse Ordinem; id est, distinctionem graduum & ministeriorum sacrorum, per quos alij alijs præsent, & diuina administrant. Ratio est: Primò, Quia Ecclesia est veluti vnum corpus heterogeneum, quale est humanum; ad Rom. 12. atqui in corpore debent esse varia membra, quæ habeant distincta officia, inter se ordinata, & quorum aliud influxum habeat in aliud: ergo & in Ecclesia debent esse varij gradus & ordines inter se ordinati, per quos alij in alios sacrum influxum habeant. Secundò, Ecclesia, quæ est in terris, debet imitari caelestem, in qua sunt varij gradus superiores & inferiores: ergo similiter & in ea tales esse debent. Idem confirmari potest ex Republica Politica, in qua sunt varij gradus.

DVBIUM II.

Vtrum conuenienter Ordo definiatur à Magistro in 4. Sententiarum?

Ordinis definitio.

Respondeo: Ordinem rectè sic defini: Ordo est signaculum quoddam Ecclesia, per quod spiritualis potestas confertur Ordinato. Addit Scotus, destinata ad Eucharistia ministerium. Quod explicatur: nam omnis Ordo, vel est ad Eucharistiam consecrandam, vt Sacerdotium: vel ad ipsos Sacerdotes consecrandos, vt Episcopatus: vel denique ad exhibendum aliquod ministerium præuium Eucharistia consecrationi, vt reliqui Ordines inferiores.

Ordo dupliciter accipitur.

Notandum est: Ordinem dupliciter accipi, vt aduertit Scotus dist. 24. a. 3. Primò, Pro ipsa potestate seu gradu; sicut cum dicimus, in Ecclesia, & in Angelis esse varios ordines: sic accipitur in 1. art. Secundò, Pro Ordinatione, seu ritu externo, quo confertur hæc potestas: sic accipitur in 2. art. Ritus enim ille seu cæremonia, quam vocamus propriè Ordinationem, est signaculum quoddam Ecclesia, id est, quoddam signum externum in Ecclesia Christi, per quod spiritualis potestas confertur Ordinato: nempe potestas administrandi & conficiendi Sacramenta, aut ea quæ ad Sacramentorum administrationem, vel receptionem referuntur. Dicitur autem hæc potestas spiritualis, quia ad effectum spiritualem destinatur, siue proximè, siue remotè.

Petes: Cuius rei signaculum est ordinatio externa?

Respondeo: Duplicis, nempe potestatis, quæ per eam confertur; & gratiæ sanctificantis, quæ ad rectam functionem illius potestatis est necessaria.

DVBIUM III.

Vtrum Ordo, seu potius Ordinatio, sit Sacramentum?

Calvinus lib. 4. Instit. c. 19. §. 31. admittit esse Sacramentum, sicut Baptismum & Cœnam. Idem docent Molles confessionistæ; vt patet in Apologia confessionis Augustinæ art. 13. Rigidij Lutherani negant.

Respondeo: Fide tenendum est, Ordinationem esse verum & propriè dictum nouæ legis Sacramentum. Probatur Primò: Ex Script. 1. ad Timoth. 4.

v. 14. Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterij.

2. ad Timoth. 1. v. 6. Admoneo te, vt resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. His locis loquitur Apostolus de Ordinatione Timothei, vt docent communiter Patres. Tria autem requiruntur ad rationem Sacramenti propriè dicti; scilicet Ritus externus, promissio gratiæ, & perpetua eius ritus duratio: quæ tria hic reperiuntur. Nam Ritus externus est impositio manuum. vnde Patres, præsertim Græci, Ordinationem, quæ fit ab Episcopo, vocant χειροτονίαν vel χειροποισίαν, id est, manuum impositionem. Promissio gratiæ insinuat, cum dicitur gratiæ esse datam per impositionem, seu cum impositione manuum. Perpetua duratio indicatur, in eo quòd Timotheus, tanquam Pastor Ecclesiæ accepit hanc impositionem. Ecclesia autem semper debet habere Pastores, vt patet ad Ephes. 4.

Dices Primò: Illis locis non agitur de gratia iustificante, sed de officio & munere Episcopali non negligendo: Græcè enim non est χάρις, id est, gratia, sed χάρισμα, id est, donum.

Respondeo: Apostolus per illud nomē Charisma, non solum intelligit munus Episcopale, sed etiam gratiam, ad illud munus ritè obeundum, necessariam: hoc enim nomen commune est, significans omne donum Dei, siue gratum faciens, siue gratis datum; vnde non debet restringi ad nudam potestatem Episcopalem. Quod confirmatur: nam Apostolus 2. ad Timoth. 1. cum dixisset, Resuscita gratiam, quæ est in te per impositionem manuum mearum, statim explicat quæ sit illa gratia: Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis, qui spiritus haud dubiè, est gratia sanctificans. Idem confirmatur Ioannis 20. v. 22. vbi Dominus, cum daret potestatem absoluenti, quæ est pars quædam potestatis Sacerdotalis, simul dedit Spiritum S. dicens: Accipite Spiritum sanctum, quorum remisistis &c. Atqui in Scripturis nunquam absolute dicitur dari Spiritus sanctus, nisi quando datur gratia iustificans.

Dices Secundò: Christus non ordinauit Apostolos per manuum impositionem: nam Luca 22. sine vlla cæremonia fecit eos Sacerdotes, cum ait v. 19. Hoc facite in meam commemorationem: ergo.

Respondeo: Etsi Christus ibi non imposuerit manus, eò quòd solum potestatem consecrandi contulerit, ad quam etià modò manus non imponuntur; potuit

An Christi-
tus ordi-
narit per
manuum
impositio-
nem?

potuit tamē eas imposuisse, Ioan. 20. quando dedit potestatem absoluendi, etsi hoc scriptum non sit; sicut & alia plurima scripta non sunt. Adde: Dominum potuisse dare effectū Sacramenti sine Sacramento: sicut Apostolis dedit effectum Confirmationis sine Sacramento Confirmationis.

4
2. Ex Con-
cilijs

Probatur Secundò: Ex Concilijs. Conc. Oecumenicū Chalcedonense can. 2. *Si quis Episcopus per pecuniam Ordinationē fecerit, & pretio vendiderit Spiritus S. gratiam, deponatur: ubi Concilium vetat Ordinationem fieri pro pecunia; quia gratia Spiritus S. venderetur: sentit ergo in eo dari gratiā Spiritus sancti. Idem postea multa alia Concilia decreverunt. Denique Conc. Florentinum approbantibus Latinis & Græcis, ait, Sextum Sacramentum esse Ordinis. Conc. Tridentinū sess. 7. can. 1. & seqq. dicit anathema ijs, qui dicunt Ordinem, aut aliquod ex sex alijs, non esse propriū & verē Sacramentum, aut non conferre gratiam ex opere operato. Omitto alia loca eiusdem Concilij.*

Chalcedo-
nense.

Florent.

Trident.

5
Probatur

3. ex Patri-
bus

Innoc. 1.

Ambros.

Augustin.

Leo.

Gregor.

6
4. ex Ra-
tione.

Probatur Tertio: Ex Patribus. Horū testimonia vide apud Bellarm. Valentiam, & alios. Innocentius I. epist. 18. c. 3. ad Alexandrum Antiochiæ Episcopum dicit, *Plenitudinem Spiritus S. maxime operari in Ordinationibus Sacerdotum: & apertè insinuat, maiorem dari gratiam in Ordinatione, quam in Baptismo, quem ibi cum Ordinatione cōparat. Ambros. de dignitate Sacerdotali c. 5. Quis dat frater, Episcopalem gratiam, Deus an homo? Respondes sine dubio, Deus. Sed tamen per hominem dat Deus. Homo imponit manum, Deus largitur gratiam. Sacerdos imponit supplicē dexteram, Deus benedicit potenti dextera. Vide totū illud caput contra eos, qui ordinant pro pecunia. D. August. lib. 2. contra epist. Parmeniani c. 13. probat Sacramentum Ordinis non posse amitti, ac proinde neque iterari, eò quòd Baptismus non possit amitti seu iterari: *Vtrumque enim, inquit, Sacramentū est, & quadam cōsecratione vtrumque homini datur: illud cum baptizatur, istud cum ordinatur; & idē in Ecclesia Catholica vtrāque nō licet iterare. Et infra: Si enim vtrumque Sacramentum est, quod nemo dubitat, cur illud non amittitur, & istud amittitur? neutri Sacramento iniuria faciendā est. Vide totum istud caput. Idē alibi docet, vt lib. 1. de Baptismo c. 1. D. Leo epist. 81. c. 1. ad Dioscorum, Ordinationem Sacerdotum vocat Sacramentum: *Teiunantes, inquit, & erantes imposuerunt eis manus; vt intelligatis quantā & dantium & accipientiū deuotione curandum sit, ne tantā benedictionis Sacramentū negligenter videatur impletū. Et epist. 87. c. 1. loquens de ordinatione personarū indignarum: Quis, inquit, dissimulare audeat, quod in tanti Sacramenti perpetratur iniuria. D. Gregorius lib. 4. Comment. in libros Regū c. 5. de Sacramento Ordinis loquens, Quis promouetur, inquit, bene foris vngitur, si intus virtute Sacramenti roboretur. Denique idē docent omnes DD. cū Magistro d. 24.***

Probatur Quarto: Ratione. Prima est: In Ordinatione datur potestas conficiendi & administrandi Sacramēta, quibus in Ecclesia Catholica nihil est sanctius: atqui hæc potestas non potest cōuenienti modo exerceri sine gratia iustificante: ergo in Ordinatione confertur gratia iustificans; ac proinde Ordinatio est verum Sacramentum. Cōsequentiā patet; quia cū Deus dat potestatem alicuius muneris, simul cōfert ea, quæ necessaria sunt ad illud munus ritè obeundum: Dei enim perfecta sunt opera. Secunda ratio est: Non minùs necessaria est gratia ad legitime cōficiendā Sacramēta & ad-

ministrandā, quàm ad ea recipiendā; cōficiens enim magis in illa influit, ac proinde si sit peccator, magis ea contemnat: ergo si in Baptismo tribuitur gratia ad alia Sacramēta cōuenienter recipiendā, multò magis in Ordinatione dabitur ad omnia Sacramēta cōuenienter tractandā & conficiendā.

DVBIVM IV.

Vtrum forma huius Sacramenti conuenienter exprimitur?

Respondeo Affirmatiuè. Notandum Primò: Aptè exprimi formam huius Sacramenti verbo imperandi; vt in Ordinatione Sacerdotis, *Accipe potestatem offerendi: similitque modo in alijs Ordinibus: vt patet ex Cōcilio Florentino, & ex Rituali Romano. Ratio est: Primò, Quia per hoc Sacramentū confertur potestas ei, qui ordinatur; potestas autè optimè confertur verbo imperandi, Accipe potestatem. Sic cū cōstituitur Rex, presertim à potestate superiore, rectissimè ei diceretur porrecto scepro, Accipe potestatem regendi populum. Secundò, Quia hoc solum Sacramentū producit effectū sibi similem in altero: Episcopus enim per Ordinē quem habet, confert alteri Ordinē. Quare, vt hæc traductio potestatis à potestate significatur, dicitur, Accipe potestatem &c. Per hoc enim significatur communicari Ordinato eam potestatem, quæ est in Ordinante. Qualis autem sit hæc potestas, significatur per actum, qui in forma exprimitur.*

Notandū Secundò: In forma huius Sacramenti non exprimi effectum illius Sacramenti, qui est gratia iustificans, sicut exprimitur in Baptismo, Cōfirmatione, Pœnitentia, & extrema Vnctione. Ratio est, quia hoc Sacramentum non est institutū primariò in vtilitatem suscipientis, sed aliorū: illa autè sunt instituta ad ipsum suscipientē in se sanctificandū. Vnde in forma huius Sacramenti exprimitur solum potestas spiritualis, quæ in aliorū vtilitatem datur; in alijs autem exprimitur gratia sanctificans seu remissio peccatorum, quæ datur in vtilitatem suscipientis.

DVBIVM V.

Vtrum hoc Sacramentum habeat materiam?

Respondeo Affirmatiuè: Hoc enim omni Sacramēto est cōmune, vt patet ex suprā dictis. Notandum est: In Sacramentis materiā & formam ad eandem rem significandā adhiberi. Vnde in hoc Sacramento sicut forma significat & exprimit potestatem quæ per illud traditur, ita & materia. Instrumenta enim quibus cuiusque Ordinis potestas & officij designatur, sunt materia huius Sacramēti; vt in Sacerdotio calix cū patena, vīno & hostiā; in Diaconatu; liber Euangeliorū, & sic in cæteris. Verūm cū in Sacerdotio, non solum hæc instrumenta porrigantur, sed etiā manus imponantur ab Episcopo: quæritur inter Doctores, vtrum hæc impositio manuum sit necessaria ad essentiā huius Ordinis tanquā pars materiæ essentialis. Vt autem hæc res meliùs & distinctiùs intelligatur singulari dubio eam excutiemus.

DVBIVM VI.

Vtrum impositio manuum Episcopi sit necessaria ad essentiā Ordinis Sacerdotalis?

Sotus dist. 24. qu. 1. art. 4. docet hanc impositionem manuum non esse necessariam; neque etiam Soto.

Cur hæc forma exprimitur verbo imperandi.

Cur in hac forma non explicetur effectus Sacramenti.

Materia quæ.

10 Negat etiam Soto.

etiam verba illa, quæ simul cum impositione proferuntur ab Episcopo, *Accipe Spiritum sanctum, quorum remisistis &c.* Sed totum Sacramentum Ordinis sacerdotij perfici in porrectione calicis cum vino, patenæ cum pane, tanquam integra materia; & illis verbis, *Accipe potestatem offerendi &c.* tanquam integra forma. Impositione autem manuum solum explicari gratiam, & potestatem antè collatam: esse enim cæremoniã sacramentalẽ, non Sacramentũ. Hanc sententiã existimat Sotus esse cõmunem Doctorum. Verũ contraria est certa. Pro qua

¹¹
Impositio
manuũ est
de essentia
Sacramenti
Sacerdotij,

D. Thom.

Bonaucen.

Ex Scrip-
tura,

Ex Conci-
lijs,

Ex Patri-
bus,

¹²
Verba, *Ac-
cipe Spi-
ritum S. &c.*
sunt de es-
sentia Sa-
cramenti
Sacerdotij,

Dico Primò: *Impositionem manuum* pertinere ad essentiam huius Sacramenti, sic vt sine ea Ordinatio Sacerdotis sit essentialiter imperfecta. Colligitur ex D. Thoma qu. 37. art. 5. vbi dicit, *Per manus impositionem dari plenitudinem gratia*: atqui non daretur gratia, si non esset Sacramentum, sed solum aliquid sacramentale. Et in responsione ad 2. dicit Dominum post resurrectionem Ioannis 20. quando dixit, *Accipite Spiritum sanctum, quorum remisistis &c.* dedisse Apostolis sacerdotalem potestatem quoad actum secundarium, qui est *ligare & soluere*. D. Bonaucen. dist. 24. parte 2. q. 4. expressè docet, nõ solum instrumentorum porrectionem, sed etiam *manus impositionem* esse materiam, tum in Sacerdotio, tum in Diaconatu: & initio Ecclesiæ Diaconos esse ordinaros per *solum manuum impositionem*; eò quòd in hac alia instrumenta virtute contineantur, cum *manus sit organum organorum*. Et infra dicit, *Impositionem manuum Episcopi* non solum esse significationem, sed etiam potestatis collationem. Idem expressè docet Scotus dist. 24. art. 3. & Paludanus eadem dist. q. 2. vt omittam recentiores. Vnde patet illam alteram non esse communem, vt Sotus affirmat.

Probatur Primò: ex Scriptura, Apostolus 2. ad Timoth. 1. dicit *per manus impositionem dari gratiam*. Confirmatur; quia in Scriptura Ordinatio ministrorum nunquam exprimitur, nisi per *manus impositionem*; nec aliud eius symbolum externũ traditur: vt patet Act. 6. v. 6. & c. 13. v. 3: 1. ad Tim. 4. & 5: & 2. ad Tim. 1. Atqui nõ est credibile Scripturã omisso ritu essentiali semper exprimere hoc Sacramentum per cæremoniã extrinsecam.

Probatur Secundò: ex Concilijs, quæ passim docent *per manus impositionem* ordinari ministros. Vide Concil. Nicænum can. 9. vbi dicit *per manuum impositionem ordinari Presbyterum*. Concil. Carthaginense I V. can. 3. dicit *Presbyterum ordinari Episcopo super caput eius manus tenente: simili modo ordinari Diaconum*. Idem confirmat Concil. Trid. sess. 14. c. 3. de extrema Vnctione, dicens; *Ministrum Extrema Vnctionis esse Episcopum vel Presbyterum ritè ordinatum per manus impositionem*. Et sess. 23. can. 4. apertè indicat *dari Spiritum sanctum cum Episcopus dicit in Ordinatione, Accipite Spiritum sanctum*: atqui hoc dicitur, dum manus imponuntur.

Probatur Tertio: Ex Patribus, qui expressè docent Sacerdotes ordinari per *χρησολογίαν*, id est, *manuum impositionem*. Vide Dionysium Areopagitam lib. de Ecclesiasti. Hierarch. c. 5. parte 2. & 3. Clementem Rom. lib. 8. constitutionum Apostol. c. 16. Ambros. supra. & Hieron. in c. 58. Isaia.

Dico Secundò: Sicut *impositio manuum* pertinere ad essentiam huius Sacramenti, veluti pars materiam, seu materia partialis; ita hæc verba, *Accipe Spiritum sanctum &c.* pertinent ad essentiam huius Sacramenti, tanquam forma partialis. Docet hoc ex-

pressè Scotus dist. 24. art. 3. Et indicat Hieron. in c. 58. Isaia: cum ait *χρησολογία non solum ad impressionem vocis, sed etiam ad impositionem manuum impletur*. Vbi per *impressionem vocis*, intelligit illa verba, *Accipe Spiritum sanctum*. Idem colligitur ex Concil. Trid. sess. 23. can. 4. vbi per verba illa, *Accipe Spiritum sanctum*, vult dari gratiam: ergo vult esse formam partialem. Probatur; quia, si *impositio manuum* est partialis materia Ordinationis sacerdotalis, ergo debet habere formam sibi respondentem: neque enim verba illa, quæ in porrectione calicis pronuntiantur, impositioni manuum respondere possunt, cum diu antè pronuntiatã sint, nempe ante Canonem inceptum; impositio verò manuum fiat post Canonem. Idem cõfirmari potest ex Rituali Romano, vbi sicuti porrectioni calicis respondent illa verba, *Accipe potestatem*; ita impositioni manuum ista, *Accipe Spiritum sanctum*.

Dico Tertio: Aliam potestatem & gratiã dari in porrectione calicis, aliam in manuum impositione. Ita docet Scotus supra, & Paludanus loco citato. Sequitur ex dictis: nam per vtrumque confertur potestas Ordinato, ac proinde etiam gratia: atqui potestas illa est distincta: alia enim potestas exprimitur dum calix porrigitur, alia quando manus imponuntur. In calicis porrectione significatur & exprimitur potestas consecrandi Corpus & Sanguinẽ Domini; quæ dicitur *Potestas in Corpus Christi verum*: ac proinde hæc potestas confertur & simul gratia ad eius vsum necessaria. In impositione manuum significatur & exprimitur potestas remittendi peccata per Sacramentum Penitentia, quæ vocatur *Potestas in Corpus Christi mysticũ*; ac proinde cõfertur hæc potestas & gratia illi respondens.

Hinc patet Sacramentum Ordinis sacerdotalis constare duabus partibus, quarũ quæque suam habeat materiam & formam partialem, & quæque suum conferat effectum; quæ etiam possent distinctis temporibus conferri, vt colligitur ex Gregorio IX. c. *Presbyter*. de Sacramentis non iterandis. Vnde etiam Dominus eas distinctis temporibus dedit: potestatem enim consecrandi dedit in cana; potestatem remittendi peccata, post resurrectionem, Ioannis 20. Vnde nisi impositio manuum ad priorem accedat, ordinatio est imperfecta, & veluti dimidium constituit Sacerdotem, vt qui nondum habeat potestatem remittendi peccata, licet habeat potestatem consecrandi.

Sed contrã Obijcitur Primò, ex Soto: Concilium Florent. non meminit nisi vnus materia & forma; scilicet porrectionis calicis cum vino, & ex Florent. patenæ cum pane, & verborum respondentium, & per hæc dicit tradi Presbyteratum.

Respondeo: Sicut Patres, cum explicant ritum ordinandi Sacerdotes, non faciunt mentionem, nisi *impositionis manuum*, nec tamẽ idcirco negant *porrectionem calicis* esse necessariam: ita Concil. Flor. etsi non meminerit nisi *Porrectionis calicis*, tamen non negat *impositionem manuum*: non enim Concilio propositum erat, exactè explicare omnia necessaria, cum ea ex libro Rituali Romano petenda sint, ad quem Concilium tacitè remittit, cum ait, *similiter in alijs &c.*

Petes: cur Concilium potius expressit calicis porrectionem, quàm manuum impositionem?

Respondeo: Fortassis, quia calicis traditio est prima & præcipua pars huius Sacramenti; vnde sufficiebat hæc expressè, & reliquas tacitè indicasse. Obijcitur

¹³
Porrectio
calicis & im-
positio ma-
nuũ habent
diuersos
effectus.

Ordo Sa-
cerdotalis
cõstat dua-
bus parti-
bus,

¹⁴
i. Olicitio
cõstat dua-
tino.

Soluij;

2. Obiectio
quod una
potestas
in altera
continua-
tur.

Obijcitur Secundò: Characteri sacerdotali an-
nexa est potestas remittendi peccata; sed hic cha-
racter imprimitur *porrectione calicis*; ergo etiam
tunc datur potestas remittendi peccata.

Integra
Sacerdotis
potestas
duabus po-
testatibus
constat,
vt & inte-
ger chara-
cter duobus
characteri-
bus.

Respondeo: Integro characteri sacerdotali an-
nexa est illa potestas remittendi peccata: qui au-
tem porrectione calicis imprimitur, non est inte-
ger: nam integer ex duobus constat characteribus,
sicut integra Sacerdotis potestas duabus potesta-
tibus constat, quæ diuersis symbolis externis con-
feruntur. Neque hoc est absurdum, aut contra cõ-
munem sententiam, vt Sotus existimat. Quando
enim datur potestas consecrãdi, datur solùm cha-
racter huic potestati respondens, in quo hæc po-
testas fundatur: & quando datur potestas remit-
tendi peccata, datur alius character, cum sit alia
potestas, quæ proinde in alio characterè fundari
debet. Neque est vlla ratio, cur non sint duo cha-
racteres, sicut sunt duæ potestates.

Dices: Non imprimi nouum characterem per
impositionem manuum, sed extèdi dumtaxat priorè.

An, &
quomodo
dici possit
extèdi
Character
vel Potest-
tas Sacer-
dotalis.

Respondeo: Si verè extenditur, ergo reale ali-
quid ei additur; ac proinde aliquid noui imprimi-
tur, quod nos volumus. Quo modo etiã potestas
sacerdotalis potest dici extèdi per impositionem
manuum ad remissionem peccatorum, quæ potes-
tas antè solùm se extendebat ad consecrationem;
nihilominus tamen aliqua vera & noua potestas
conferuntur, quæ antè non inerat. Si autem non
verè, sed solùm significatiuè extèdatur character,
sequetur etiam per *impositionem manuum* non dari
veram potestatem aut gratiam, sed solùm signifi-
cari potestatem & gratiam antè datam; quod fal-
sum esse ostendimus.

3. Obiectio
ex Cap.
Presbyter,

Obijcitur Tertio: In Capitulo *Presbyter*, de Sa-
cramentis non iterandis, definitur, inquit Sotus,
Impositionem manuum non esse de essentia Sacramenti,
sicut nec in Subdiacono.

Soluitur.

Respondeo: Nihil tale dici, sed contrarium in-
sinnuari. Sic enim dicitur: *Presbyter & Diaconus*
cum ordinantur, manus impositionem tactu corporali
(ritu ab Apostolis introducto) recipiunt. Quod si omis-
sum fuerit, non est aliquatenus iterandum, sed statuto
tempore ad huiusmodi Ordines conferendos caute sup-
plendum, quod per errorem extitit prætermissum. Quod
autem contrarium insinuetur patet: nam pari
modo requirit impositionem manus ad ordinatio-
nem Presbyteri, & Diaconi: atqui in ordinatio-
ne Diaconi est omnino necessaria; vt patet Acto-
rum 6. vbi per solam manus impositionem & oratio-
nem ordinati sunt Diaconi, hæc porrectione libri
Euangeliorum, qui tum nondum extabat: ergo ma-
nus impositio erat omnino necessaria materia: ergo
patri modo in Sacerdotio est necessaria. Deinde,
si solùm est cæremonia, cur dicitur debere caute
suppleri tempore ad Ordines conferendos constituto? Nam
quouis tempore suppleri posset, imò parum esset
necessarium.

DVBIVM VII.

Virum contactus materia sit necessarius ad es-
sentiam huius Sacramenti?

15
Quidam
negãt.

Perique Doctores tenent non esse necessariũ.
D. Thomas hic, Caietanus in Summa, verbo
Ordinandi. Dominic. Soto q. 1. a. 2. Victoria q. 230.
Ratio est: tũ quia hoc Sacramentũ consistit potius
in traditione, quàm in acceptione, vt Concil. Flor.
indicat; tum quia censetur aliquis accipere, quan-
do manus extendit ad comprehendendũ id, quod
porrigitur.

Hæc sententia probabilis est, non tamen certa.
Vnde contrarium tutius est, & in praxi seruandũ,
nempe, vt ea quæ porriguntur, benè tangantur,
præsertim in Sacerdotio, vbi *calix & patena tan-*
genda. Si enim altera sententia fortassis in re, vera
non sit, excusaberis quidem à peccato, quòd bona
fide non tetigeris; tamen hæc bona fides non po-
terit supplere defectum essentielle Sacramenti.
Hostia autem satis contingi censetur, dum tangi-
tur *patena*; sicut *vinum*, dum *calix* tangitur. Bo-
num tamen est esse diligentem etiam in *Hostia tan-*
genda. Aduerte tamen: Non esse necessarium, vt
contactus materiæ, & formæ prolatio simul fiat:
fatis est vt moraliter simul fieri censentur, et-
iamsi alterum nonnihil præcedat alterum. Ita
Sotus hic & alij.

Sententi-
a tunc tu-
rior, & in
praxi ser-
uanda.

Notandum circa ea, quæ D. Thomas habet hic
q. 34. a. 5. in Corpore, & ad 3. quædam non vi-
deri solida, nisi benignè explicentur. Nam Primò
certũ est, spirituale potestatem, quæ confertur in
hoc Sacramento, nõ solùm causari à Ministro, sed
etiam ab ipso Sacramento, ac proinde à materia &
forma huius Sacramenti. Quare hæc materia &
forma non tantum adhibentur ad determinan-
dam potestatem, quæ à Ministro traditur, sed et-
iam ad causandam: quin imò Minister non causat
immediatè ipsam potestatem, vel characterem,
vel gratiam, sed solùm mediante Sacramento.
Secundò certum est, effectum, qui in alijs Sacra-
mentis confertur, non solùm esse à Deo, sed etiam
à Ministro, quamuis mediante Sacramento. Vnde
ex hac parte non videtur statuendum discrimen
inter Sacramentũ Ordinis, & alia Sacramenta.
Verum hoc solùm differunt, quòd effectus huius
Sacramenti deriuetur à Ministro, tanquam à cau-
sa vniuoca, sicut potestas à potestate; in alijs Sa-
cramentis, effectus non ita à Ministro descendat,
sed solùm tanquam ab eo, qui applicat materiam
habentem diuinitus virtutem Sacramentalem.
Et hoc videtur velle D. Thomas.

16
D. Thott,
benignè
explicadus.

CAPVT II.
De effectũ huius Sacramenti.

DVBIVM I.

Virum in Sacramento Ordinis conferatur gra-
tia & Character. Et an Character Ordinis
supponat Characterem Baptismi?

Respondeo & Dico Primò: In Sacramento
Ordinis confertur gratia & character. De
gratia, patet ex dictis supra du. 3. De Characterè,
etiam patet: quia per singulos Ordines datur ali-
qua peculiaris potestas in ordine ad Eucharistiã.
De hoc plura infra.

17

Dico Secundò: Character Ordinis supponit cha-
racterè Baptismi. Quod adeò verum est, vt si quis
careat characterè Baptismi, sit omnino incapax
Ordinis: estque id commune Ordini cum cæteris
Sacramentis. Baptismus enim tribuit proximam
capacitatem ad cætera Sacramenta; vnde dicitur
sancta Sacramentorum.

18

Notandum est: Id quod D. Thomas ait q. 35.
a. 3. in respons. ad 2. *Si contingat non baptizatum*
ordinari, & sacramenta administrare, piè credi posse,
Christum, qui est summus sacerdos, suppleturum defe-
ctum, dando vltimos effectus Sacramentorũ, nempe gra-
tiam; parũ habere soliditatis. Nam ex Scripturis,
& Patrum traditione non habemus alium modũ

Si non ba-
ptizatus
ordinetur,
& Sacra-
menta ad-
ministrer,
Deus non
supplet de-
fectum,

Eeee iij ordina-

ordinarium iustificationis impij, quam per Sacramentum, vel veram contritionem cum voto Sacramenti. Sicut enim non pertinet ad diuinam prouidentiam supplere defectum causarum naturalium, quando illæ causæ defunt, sed procurare vt ordinariè non desint; ita non pertinet ad eam supplere effectum Sacramentorum, quando ipsa Sacramenta reuerà non existunt, sed procurare vt omnia necessaria ad ipsa ordinariè adsint. Quod si aliquando permittat aliquid abesse quod necessarium est ad substantiam Sacramenti, non est existimandum statim eius effectum supplere; sed eodem iudicio, quo permittit vt aliquid ad substantiam Sacramenti requisitum desit, permittit etiam eius effectum abesse.

DVBIUM II.

Virum Character Ordinis supponat Characterem Confirmationis?

19 **R**espondeo: Non necessariò supponere. Vnde, si non confirmatus ordinetur, verè accipiet characterem & potestatem Ordinis: cuius exemplum habemus in Apostolis, qui ordinati sunt in cœna, sed confirmati in Pentecoste. Consentaneum tamen est, vt ante ordinationem sit confirmatus; non enim decet, vt in Ecclesia assumatur quis in ducem, qui in ea nondum adscriptus est in militem.

Non est mortiferum ordinari ante confirmationem.

Aduerte tamen: Non videri peccatum mortiferum, si ante confirmationem ordineris, quamuis id à veniali negligentia excusari vix possit, vt communiter Doctores, Sotus, Victoria, & alij. Nec obstat Concilium Trident. sess. 24. cap. 4. De reformatione; quia præceptum eius nõ dirigitur ad ordinandos, sed solum ad Episcopos, quibus prohibet ne ordinent nondum confirmatos.

DVBIUM III.

Virum Character unius Ordinis supponat Characterem alterius?

20 **R**espondeo: Non supponere. Vnde si quis ordinetur Sacerdos, qui ante non erat Diaconus vel Subdiaconus, ordinatio tamen est valida. Ratio est; quia Ordines non habent necessariam inter se dependentiam, præter Episcopatum, qui necessariò supponit Sacerdotium; vt infra. c. 4. Dub. 1. nu. 33. dicemus. Notandum est; quod ait D. Thomas, q. 35. art. 5. *Ordinem superiorem virtute in se continere Ordinem inferiorem.* Vnde, qui per saltum ordinatus est Sacerdos, habet potestatem, quæ datur per Ordinem Diaconatus, & Subdiaconatus, & per alios inferiores. Imò initio nascentis Ecclesiæ, Minores ordines, Diaconatus, & Subdiaconatus, non dabantur passim omnibus Sacerdotibus, sed solum sacerdotium; vt notat D. Thomas.

Eam tamen exercere non potest.

Aduerte tamè circa hæc Primò: eos, qui ita per saltum ordinati sunt, iure Ecclesiastico esse suspensos ab executione illius Ordinis, & etiam quodammodò Irregulares, sic vt nec Ordinem omissum, nec vltiorem, sine dispensatione possint suscipere.

Potest in eo dispensare Episcopus.

Aduerte Secundò: Episcopum posse dispensare, tum vt Ordinem omissum suscipiant, tum vt etiã

ante per saltum accepto vtantur, tum vt ad vltiorem ascendant; si tamen ante dispensationem non ministrauerint, vt inquit Concilium Trident. sess. 23. cap. 14. De reformatione. Vide Nauar. cap. 25. nu. 71. & cap. 27. n. 242.

CAPVT III.

De distinctione Ordinum.

DVBIUM I.

Quos sint Ordines?

Respondeo: Ordines Ecclesiastici sunt septem numero. Nempe: Sacerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum, Acolythorum, Exorcistarum, Lectorum, Ostiariorum. Est contra hereticos huius ætatis, qui solum agnoscunt tres Ordines, scilicet: Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum, eò quod horum trium dumtaxat fiat mentio in Scripturis; reliquos volunt non esse Ordines, sed ministeria Ecclesiæ, ad quæ sine vlla mystica Ordinatione pro arbitrio Episcoporum, idonei homines assumebantur. Sed

Probatnr ex SS. Patribus, Ignatius, Cornelius, Concil. Romanum I. Concil. Carthagin. IV.

Probatur: Quia Patres iam inde ab initio Ecclesiæ horum Ordinum meminere. D. Ignatius Epistola ad Antiochenos: *Saluto*, inquit, *sacrum Presbyterorum catum: saluto sanctos Diaconos, saluto Subdiaconos, Lectores, Cantores, Ostiarios, Laborantes, Exorcistas, Cõfessores.* Hic enumerat omnes Ordines, præter Acolythum. Et addit duo officia, quæ non sunt Ordines, nempe Cantores, & Laborantes, id est, *sepelientes mortuos.* Et præter hos addit *Confessores*, id est, qui Christi nomen coram Magistratibus confessi erant. Cornelius Papa epistola ad Fabianum, quam refert Eusebius lib. 6. cap. 3. dicit, *In Ecclesia Romana suo tempore, id est, circa annum Domini 254. fuisse Presbyteros quadraginta sex, Diaconos 7. Subdiaconos 7. Acolythos 42. Exorcistas & Lectores, cum Ostiarijs simul 52.* Hic enumerat septem Ordines. Ijdem numerantur in Concilio Romano priore sub Siluestro I. §. *Si quis*, vbi etiam tempora præscribuntur, quamdiu in singulis Ordinibus versari oporteat. Et in posteriore sub eodem Siluestro cap. 3. ijdem numerantur. Concilium Carthaginense IV. cui interfuit D. Augustinus, à capite 2. vsque ad 9. non solum enumerat prædictos Ordines, sed etiam singulorum ritum exponit. Idem sentiunt reliqui Patres & Doctores Scholastici.

Ratio huius numeri evidens adferri non potest. Congruentia tamen, quam habent Doctores, est valde bona. Numerus enim Ordinum accipiens est ex diuersis functionibus ad Eucharistiam destinatis, quæ est omnium Sacramentorum vertex. Hæ autem functiones sunt septem, è quibus quatuor directè pertinent ad ipsum Sacramentum, tres ad dispositionem suscipientium. Prima ad Sacramentum pertinens, est *Eucharistia consecratio*: ob hanc functionem est *Ordo Presbyterij*. Secunda, est *eius administratio*: ob hanc est *Ordo Diaconatus*. Tertia, est *preparatio materia in vasis sacris*: ad hanc functionem est *Subdiaconatus*. Quarta, est *presentatio materia ad altare*: ad hanc est *Ordo Acolythi*. Tres reliquæ functiones pertinent ad disponendos suscipientes, qui sunt immundi. Triplex est enim genus immundorum. Quidam enim sunt *infideles*,

fideles, qui nolunt credere: hi omnino arcēdi sunt, vt ne symbola quidem Eucharistiæ videant. Ad quos arcendos, & simul ad fideles dumtaxat recipiendos, est *Ostiarus*. Quidam autem volunt quidem credere, sed nondum sunt satis instructi; quales sunt *Catechumeni*. Ad hos instruendos est *Leitor*. Quidam credunt, & sunt instructi, sed habent impedimentum ex potestate demōnis; pro his est, *Exorcista*.

Tonsura non est Ordo, sed dispositio & proxima quædam capacitas ad munera Ecclesiastica: quia nullam habet functionem, & nullam tribuit potestatem. Canonistæ tamē numerant *Ordinem*. Est quæstio de nomine. Sine tonsura nemo est capax beneficii.

Tonsura non est Ordo.

23
1. Obiectio
e Patribus.

Contra Obijcitur Primò: Multi Patres enumerant pauiores *Ordines*, quàm septem: adduntque etiam alios, quàm prædictos. Canones Apostolorum quadragesimus secundus, & quadragesimus tertius enumerant solum quinque, *Episcopum, Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, Lectorem*: & addunt *Cantorem*, qui etiam numeratur inter *Ordines* ab Ignatio, & Concilio Carthaginensi IV. Dionysius Areopagita c. 5. Ecclesiastica Hierarchiæ solum tres enumerat, *Pontificum, Sacerdotum & Diaconorum*. Ignatius supra enumerat sex prædictos, sed omittit *Acolythos*; & addit *Cantores, Laborantes, & Confessores*. Hieronymus in cap. 19. Isaïæ numerat è dictis solum tres, *Episcopos, Presbyteros, Diaconos*: & addit *fideles & Catechumenos*.

Respondeo: Isti Patres non semper intendunt enumerare omnes *Ordines*: sed interdum aliquos solum, prout res præfens postulabat: interdum non solos *Ordines proprie dictos*, sed etiam alia *ministra*, diuinis obsequijs dedicata recensent; quæ cōmuni ratione *Ordines* dici possunt: sunt enim officiorum vel status gradus; vt *Cantorum, Laborantium, scilicet in mortuis sepeliendis, Monachorum, Confessorum*. Interdum intendunt enumerare non *Ordines Ecclesiasticos*, sed vel *Hierarchicos* tantum, vt Dionysius: vel *gradus Ecclesiæ*, vt Hieronymus, qui nomine *Diaconorum* intelligit omnes *Ministros Ecclesiæ infra Sacerdotes*.

Obijcitur Secundò: Episcopatus videtur esse distinctus Ordo à Sacerdotio: ergo sunt octo *Ordines*.

24
1. Obiectio
quod sint
octo Ordines.

Respondeo: Quidam Doctores, inter quos D. Thomas, volunt *Episcopatum* non esse *Ordinem*, quia non est Sacramentum ordinatum ad ministerium Eucharistiæ. Sed infra c. 4. dub. 1. ostendemus etiam *Episcoporum Ordinationem* verè & proprie esse Sacramentum. Imò *Episcopatus* etiam ordinatur ad Eucharistiā: nam per *Ordinationem Episcopalem*, datur potestas consecrandi Sacerdotem, qui conficit Corpus Domini; ac proinde *Episcopus*, saltem mediātè, concurret ad consecrationem Eucharistiæ; nempe per Sacerdotem. Vnde Natarus cap. 22. Enchiridij num. 18. concedit esse octo *Ordines*: & rectè, si de re ipsa loquamur. Nā reuertè *Ordinatio Episcopi* specie distinguitur ab *Ordinatione Presbyteri*.

Verum, quia communis enumeratio solum septem *Ordines* ponit, videndum est qua ratione hoc fiat. Vnde Notandum est: quod olim etiam nudi *Presbyteri* vocabantur *Episcopi*; vt docet Chrysostomus homl. 1. in Epistolam ad Philippenses, explicans illud v. 1. *Cum Episcopis & Diaconibus &c.* Quid, inquit, hoc est? Erant enim multi

vnus diuitatis Episcopi? Nequaquam: sed Presbyteros Nomen Presbyteri & Episcopi aliquando pro eodem sumuntur.

ita vocauit. Tunc enim temporis adhuc vocabulum erat commune, & vicissim veri Episcopi vocabantur Presbyteri, vt ibidem Chrysost. docet & colligitur ex cap. 4. epist. 1. ad Timoth. *Cum impositione manuum*, inquit, *Presbyterij*, id est, *causæ Episcoporum*, vt exponunt Patres, Chrysostomus, Theodoretus, Theophylactus, & alij: & ad Titum 1. v. 5. *Vt constituas per civitates Presbyteros*, id est, *Episcopos*, vt inquit Chrysostomus. Pari modo nomen *Sacerdotis* commune erat *Episcopo & Presbytero*. Hinc liber Ambrosij & Chrysostomi De Sacerdotio inscribitur, id est, *De dignitate Episcopali*. Et hoc modo si nomine *Sacerdotij* vel *Presbyteratus*, comprehendamus *Episcopatum*, sunt solum septem *Ordines*: videlicet, vnus *Sacerdotis*, qui duplex est, nempe *Sacerdotum minorum & maiorum*, alius *Diaconorum*, alius *Subdiaconorum*, & sic consequenter.

Obijcitur Tertio: Apud veteres erant quidam, qui dicebantur *Chorepiscopi*: atqui horum Ordo videtur distinctus ab *Ordine Presbyterorum*, & verorum *Episcoporum*: ergo sunt plures *Ordines*, quàm septem.

Respondeo: *Chorepiscopi* erant nudi Presbyteri, sic vocati, quod loco Episcopi haberent inspectionem, & curam certorum quorundam locorum, veluti quidam vicarij Episcoporum. Vide Franciscum Turianum in annotatione circa 54. Canonem Concilij Niceni ex Arabico. Hos *Chorepiscopos* Damasus fustulit; vt patet ex 4. eius epist.

Nomen Presbyteri & Episcopi aliquando pro eodem sumuntur.

Sacerdotia maiorum & minorum vnus est Ordo.

25
3. Obiectio
de Chorepiscopis.

Erant hi nudi Sacerdotes.

DVBIVM II.

Verum Ordines debeant distinguī, per Sacros, & non Sacros?

Respondeo: Si *Ordines* secundum se considerentur, omnes esse *Sacros*: sunt enim Sacramenta; vt infra cap. 4. dicemus. Si autem considerentur ratione materiæ, sic propria & peculiariter ratione, tres dicuntur *Sacri*, quia circa materiam consecratam versantur. Sacerdotium quidem & Diaconatus *Sacri* dicuntur, quia versantur circa Corpus & Sanguinem Domini vel consecrandum vel administrandum. *Subdiaconatus* verò *Sacer* dicitur, quia versatur circa preparationem materiæ in vasis consecratis. Reliqui autem dicuntur *non sacri*, eò quod materiam consecratam non contrectent.

Alia etiam ratio assignari solet, ob quam tres illi *Ordines Sacri* vocentur, quia videlicet habent annexum votum continentiæ; *Sacerdotium* quidem & *Diaconatus*, iam inde à temporibus Apostolorum, vt docet Concil. Carthaginense II. cum ait; *Omni- nibus placuit, vt Episcopi, Presbyteri, & Diaconi, vel qui Sacramenta contrectant, ab vxoribus abstineant: vt quod Apostoli docuerunt, & ipsa seruauit antiquitas, nos quoque custodiamus*. *Subdiaconatus* autem saltem à temporibus Siluestri, qui expressè in Concilio Romano prohibet *Subdiaconis vxorem ducere*. Reliqui verò *Ordines* numquam talem obligationem habuerunt. Hæc tamen ratio ex priore ori- tur. Ideò enim illi *Ordines* continentiam habere debebant, isti verò minime; quod illi circa materiā consecratam versarentur, quæ non nisi à puris contrectari debet; isti verò circa materiam non consecratam.

26
Quot ordines Sacri, & vnde sic dicuntur.

Quo sensu admitti possunt octo Ordines.

D V B I V M I I I.

Virum adus Ordinis conuenienter assignentur. Siue, que sint singulorum Ordinum Officia?

27
Officia E.
piscopi.

Dico Primò: Episcopo ex officio Ordinis conuenit primariò administratio omniù Sacramentorù: Secundariò, consecrare chrisma, oleù infirmorum, & catechumenorum; item calices, altaria, templa, & alia huiusmodi.

Officia Sa.
cerdotiù.

Dico Secundò, Presbytero, ex officio tantum conuenit consecrare Eucharistiam, absoluerè, baptizare, & vngere infirmos: non autem ordinare, vel signare chrismate, vel consecrare ea quæ muneris sunt Episcopalis. Aduerte tamè ex commissione Pontificis Presbyterum posse omnia, quæ potest Episcopus, excepta ordinatione ministrorum, præsertim Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum, vt multi probabiliter tenent; & insinuat Hieronymus epistola ad Euagrium: *Quid facit Episcopus, inquit, excepta ordinatione, quod Presbyter non faciat, id est, non possit facere si ei committatur?*

28
Officia
Diaconi.

Dico Tertio: Officiù Diaconi est: Primò, Episcopo & Presbytero in sacrificio, & in omnibus Sacramentis ministrare; vnde & nomen inuenit. Secundò, ex commissione populo Eucharistiam distribuere; vt patet ex Cypriano serm. *De lapsis*: & ex simili commissione baptizare; patet ex vsu Ecclesiæ. Tertio in sacrificio *Euangelium canere*. Quarto, ex commissione prædicare, publicè ponitentes reconciliare; & quædam similia, quæ potestatem Ordinis non requirunt, obire: vt patet ex Epistolis Cypriani, & ex Gregorio lib. 4. epist. 88. Quintò, oblationes fidelium colligere, & eleemosynas Ecclesiæ, præsertim vbi communiter viuere, administrare. Vbi

Male statunt heretici Diaconi officium in solo ministerio mensarum.

Notandum est Primò: Hereticos solum hanc postremam functionem admittere, ex c. 6. Actor. vbi ad ministerium mensarum ordinantur septem Diaconi. Sed hoc facile refutatur: nam Philippus Diaconus erat, qui tamen baptismo & prædicationi, non autem eleemosynis distribuendis operâ dabat; vt patet Act. 8. Ephesi quoq; Philippus, & in Creta Diaconi erant, vt patet 1. ad Timot. 3. ad Philipp. 1. & ad Titum 1. vbi tamen Christiani non viuere communiter, nec opus erat hoc ministerio mensarum. Vide Caietanum Opusculo 11. tom. 1: & Pamelium *annotatione in epist. 65. Cypriani*. Dices: Synodus Trullana can. 16. dicit septem illos Diaconos, Actor. 6. non fuisse ordinatos, nisi ad ministerium mensarum; & probat ex Chrylostomo scribente in illum locum.

Synodus Trullana.

Respondeo: Fortasse non fuisse illos ordinatos ad munus sacrum pro illo tempore obeundum, sed postea cum opus esset. Adde, idem Concilium docere præcipuum munus Diaconorum esse sacrum.

Nec primarium Diaconi officium est canere Euangelium.

Notandum Secundò: Primariam Diaconi functionem non esse, *canere Euangelium*: nam ante Euangelium conscriptum, Diaconi fuerunt. Sed ministrare Episcopis & Presbyteris in sacrificio, & in omnibus Sacramentis; vt dictum est. Vnde non solum ordinantur per *librum Euangeliorum*; sed etiã, & quidè potissimum, per *manus impositionem*; vt patet ex cap. 6. Actor. & ex Concilio Carthaginensi IV. cap. 4. Imò Durandus dist. 24. qu. 3. dicit in

Durandus.

Ecclesia Aniciensi, vbi ipse fuit Episcopus, non solum dari *librum Euangeliorum* in ordinatione Diaconi, sed solum *manu impositionem*. Nec obstat Concil. Florentinum, quod solum meminit *porrectionis libri Euangeliorum*; quia non erat ipsius institutum totam materiam exprimere; solum expressit eam, quæ erat huic Sacramento propria: *Impositio enim manus* est communis Episcopo, Presbytero, & Diacono.

Florentini explicatus.

Dico Quarto, Officiù Subdiaconi est ministrare Diacono in sacrificio: nam illi panem & vinum porrigit in vasis sacris per Diaconum disponenda. Vnde in sua ordinatione accipit *calicem vacuum & patenam*, vt expressè habet Concilium Carthaginense IV. cap. 5.

49
Officiù Subdiaconi.

Dico Quintò: Primarium Officiù *Acolythi* est, *vrceolos* cum vino & aqua ad sacrificiù preparare, vt eos Subdiacono porrigat. Secundarium verò officium est, cum accenso cereo sequi Diaconum ad locum Euangelij. Hinc dictus est *Acolythus*, quasi *pedissequus*; nam etsi præcedat loco, sequitur tamen officio, sicut *pedissequus* præcedens dominum vel dominam suam. Quidam dici volunt *Acolythum*, quasi *minime prohibuitum, & liberum*.

38
Officia Acolythi.

Dicitur etiam *Ceroferarius*; quod nomè habetur in Concilio Carthaginensi IV. cap. 6. vbi describitur forma ordinationis Acolythi. Vnde Caluinus non habet, quod hoc nomen tanquam magicum calumniatur, cum D. Augustino, & alijs sapientissimis viris non displicuerit. Conciliù tamen hoc nomen videtur accipere pro *candelabro*, non pro ipso *Acolytho*: *Accipias*, inquit, *ceroferariù cum cereo*. Sed si candelabrum potest dici *Ceroferariù*, quia cereum sustentat, cur Acolythus non possit dici *Ceroferariù*, qui cereum desert? Sic vocatur ab Isidoro, Amalario, Rabano, & alijs. Accipit autem Acolythus in sua ordinatione *vrceolos vacuos, & ceroferariù cum cereo*, vt patet ex Concilio citato.

Nomè hoc vnde.

Dicitur etiam Ceroferariù.

Dico Sextò: Officiù *Exorciste* est legere exorcismos super energumenos ad diabolum expellendum. Vnde in sua ordinatione accipit *librum exorcismorum*. Docet Concil. Carthaginense IV. cap. 7. Ex quo Concilio clarè patet esse *Ordinem Ecclesiasticum*: ait enim, *Exorcistam fieri ordinatione per Episcopum*. Nec obstat, quod Clemens lib. 8. Constitut. Apostolicarum cap. 26. dicat, *Exorcista non fit ordinatione, sed Dei gratia per Christum, & Spiritus sancti aduentum*: quia loquitur de dono quodam gratis dato ad demones pellendos.

31
Officiù Exorciste.

Dico Septimò, *Lectoris* Officiù est legere in Ecclesia ex pulpito, quicquid legendum est ex vtroque testamento: nam etiam Euangelia legere consuevit; vt patet ex Cypriano epist. 33. Non tamen sub sacrificio, sed in alijs conuentibus. *Lectorum* autè esse *Ordinem*, patet ex Cypriano epist. 24. & 33: & ex Concilio Carthaginensi cap. 8. In sua ordinatione accipit ab Episcopo *codicem ex quo lecturus est*; vt inquit Concilium loco citato.

Officiù Lectoris.

Dico Octauò: Officiù *Ostiariorum* est claudere & aperire fores Ecclesiæ, admittere fideles, repellere infideles & excommunicatos. Accipit ab Episcopo in sua ordinatione *clauis Ecclesiæ*, sub certa verborum forma; vt docet Concil. Carthaginense can. 9. Vnde patet esse *Ordinem Ecclesiasticum*.

Officiù Ostiariorum.

CAPV IV.

An singuli Ordines sint Sacramenta gratiam conferentia?

DVBIVM I.

Virum Ordinatio Episcopi sit Sacramentum conferens gratiam?

32 Affirmatur.

Respondeo: Quidquid aliqui olim senserint, certum est Ordinationem Episcopi esse proprium Sacramentum conferens gratiam. Ita tenet Altiodorensis 4. parte Summæ, cap. de Ordine, Durandus, Scotus, Maior, Paludanus, in 4. dist. 24. Caietanus Opusc. 11. tom. 1. Pet. Soto lectione 4. de Ordine, qui rectè dicit id esse fide tenendū. Idè tenent Canonistæ in Cap. Cleros, dist. 21. & Cap. Perlectis, dist. 25. Glossa in Proemio 6. decretaliū in verbo Episcopus. Nauarrus cap. 22. Enchiridij nu. 18. & passim recentiores.

Ex Scrip.

Probatur Primò: Quia Scripturæ, quibus ostendimus ordinationem esse Sacramentum, non loquuntur de ordinatione nudi Sacerdotis, sed Episcopi; vt patet 1. ad Timoth. 4. & 2. ad Timor. 1. Agitur enim ibi de impositione manuum, qua Timotheus à Paulo erat ordinatus Episcopus; vt passim docent Patres. Pleraque etiam testimonia Patrū agunt de Episcoporum ordinatione; vt Chrysostomi & Ambrosij suprà, & Leonis epist. 81. c. 1: ergo, nisi hæc ordinatio sit Sacramentū, neque ex Scripturis, neque ex Patribus, nisi per paucis, poterimus probare ordinationem esse Sacramentum.

Ordinatio Episcopalis imprimat characterem.

Probatur Secundò: Ordinatio Episcoporum est ritus exterior imprimens characterem & conferens gratiam. Quòd imprimat characterem, Probatur: tum quia non potest repeti, cuius non potest reddi alia ratio, quàm quod relinquat effectum indelebilem, quem vocamus characterem: tum quia hæc ordinatio confert nouam potestatem, quæ nullo modo potest conuenire Ordini Presbyterali; scilicet potestatem Ordinandi. Nulla ergo est ratio, cur non det etiam nouum characterem, cum character sit potestas spiritalis actiua vel passiuua.

Ille character diuersus est à Sacerdotali

Dices: Non conferre nouum characterem; sed solū, extendere Presbyteralem. Respondeo: Vel extendit, addendo aliquid reale, & hoc satis est: Nam nõ requiritur ad hoc minor efficacia, quàm ad imprimendum nouum; ac proinde illa cæremonia, habens illam efficaciam, erit Sacramentū. Vel extendit solū significatione, nihil addendo; & hoc non sufficit: cum enim detur noua potestas, non est ratio cur etiam non detur nouus character, in quo hæc potestas fundetur. Confirmatur; quia, character Ordinis est potestas actiua, non physico modo, sed morali, veluti signum quoddam diuini pacti, de cooperando homini ad functiones sacramentales, quod signum debet esse quid reale: ergo imprimat realem characterem. Idem confirmari potest, quia ipsi admittunt, Diacono & Subdiacono imprimi diuersos characteres, eò quòd in illis cernantur diuersæ potestates; atqui maior est diuersitas inter potestatem propriam Presbyteri & Episcopi, quàm inter potestatem Diaconi & Subdiaconi; ergo etiam diuersi sunt characteres Episcopi & Presbyteri.

Quòd verò Episcopalis Ordinatio gratiam conferat, patet ex Scriptura, & Patribus suprà citatis; & ex eo quòd Episcopus duo eximia Sacramenta conferre debeat; scilicet Sacramentum Ordinis, & Confirmationis. Denique ex eo, quòd munus Episcopi sit difficillimum: debet enim gubernare Ecclesiam, præesse omnibus Presbyteris; eosque in omnibus rebus diuinis dirigere. Vnde si ad munus Diaconi & Subdiaconi requiritur noua gratia, eorumque Ordinatio est Sacramentum, vt volunt illi Doctores, multò magis ad munus Episcopi gratia requiretur, eiusque Ordinatio Sacramentum erit.

Hæc ratio uatio etiam det gratiam.

Dices: Si Episcopi Ordinatio est Sacramentum distinctum à Presbyteratu, ergo poterit aliquis ordinari Episcopus, qui non sit Presbyter: sicut potest quis ordinari Presbyter, qui nõ sit Diaconus; & Diaconus, qui non sit Subdiaconus.

33 Non potest ordinari Episcopus, qui non sit Presbyter.

Respondeo: Couarruias lib. 1. variarum resolutionum cap. 10. §. 16. cum quibusdam Canonistis, concedit totum. Verum omnino neganda est consequentia; sequeretur enim, eum, qui non sit Presbyter, posse alium ordinare Presbyterū; quod est contra rationem translationis Ordinum, qui derivatur ab Ordine; sicut simile à simili, seu sicut potestas à potestate.

Dices: Presbyteratum in Episcopatu contineri eminenter, sicut Diaconatus in Sacerdotio; ac proinde non esse absurdum id, quod inferitur.

Respondeo: Hoc dici non posse: nã si sic Presbyteratus in Episcopatu contineretur, posset quis consecrare Eucharistiam & offerre sacrificium, qui non esset ordinatus Presbyteri ordinatione; quod omnino est inauditum, & falsum. Nam sensus Ecclesie est, illam diuinissimam potestatem non dari, nisi per propriam & singularem ordinationem, qua eius ministerium significetur. Neque simile est, quod adfertur in alijs Ordinibus: Nã Ordo Diaconatus & Subdiaconatus merito eminenter continentur in Ordine Presbyteri; quia munus Presbyteri est longè excellentius, imò est finis ad quæ munera inferiora ordinantur. In potestate autem quæ immediatè attingit finem, iure continentur potestates, quæ circa media versantur, & quasi eminus ad finem destinantur. Munus autem Episcopi proprium, non est excellentius munere Presbyteri, sed potiùs contrà: nihil enim sublimius consecratione Eucharistie. Vnde etiam munus Presbyteri non ordinatur ad functionem propriam Episcopi, nec in eo, continetur. Vide Scotum dist. 24. art. 2.

Non sic Presbyteratus in episcopatu continetur, sicut Diaconatus in Presbyteratu.

DVBIVM II.

Verum Episcopus iure diuino sit maior, seu superior Presbytero?

Heretici nostri negant, secuti in hoc Aëriū, qui teste Epiphano heresi 75. docebat Episcopos non esse Presbyteris maiores potestate Ordinis: neque rectè fieri in Ecclesia, quòd eis concedatur maior auctoritas seu iurisdictio.

34 Nostri heretici negant.

Sed fide tenendum est, Episcopum esse iure diuino, Presbytero maiorem, saltem quoad Ordinis potestatem. Definitur in Cons. Trid. sess. 23. c. 7. Si quis dixerit Episcopos non esse Presbyteris superiores; vel non habere potestatem Confirmandi & Ordinandi; vel eam, quam habent, ijs esse cum Presbyteris communem, anathema sit.

Episcopi sunt Presbyteris maiores potestate Ordinis.

Ratio

Ratio est manifesta: Quia Episcopi possunt ordinare Presbyteros, quod nudus Presbyter non potest, vt etiam expressè docet Hieronymus epist. 85: ergo potestate sunt superiores. Patet consequentia; qui benedicit, maior est, quam qui benedicitur. Hoc tamen non sic accipiendum est, quasi *Ordinatio Episcopi*, vel *potestas*, quæ per illam ordinationem confertur, sit excellentior, aut maior ordinatione vel potestate Presbyteri (etsi externa ceremonia sit augustior) hoc enim falsum est: nulla enim potest esse potestas, quæ maior sit, quam potestas consecrandi Corpus & Sanguinem Domini, & absoluedi à peccatis, quæ est potestas Presbyteri: Sed quia *ordinatio & potestas Episcopi* includit ordinationem & potestatem Presbyteri; sicut totum includit partem. *Episcopatus* enim essentialiter constat duabus potestatibus veluti partibus, potestate Presbyteratus, & potestate illa propria Episcoporum, quæ in vltima ordinatione confertur. Vnde Presbyter est veluti *Dimidiatus Episcopus*, & accedente vltima ordinatione fit *perfectus Episcopus*.

Quomodo id intelligendum.

Presbyter est dimidiatus Episcopus.

33 Sime etiam illis iurisdictione maiores.

Act. 20.

1. Tim. 5.

Dionys.

Ignat.

Irenæus.

36

Hæc maior iurisdictione illis iure diuino datur.

Dico Secundò: Meritò quoque *Episcopus* in Ecclesia est maior *Presbytero*, etià iurisdictione. Est etiam fide tenendum; vt patet ex definitione Concilij allati, cum ait: *Si quis dixerit Episcopos, non esse Presbyteris superiores, anathema sit.* Neque id Hieronymus vnquam negauit.

Probatur Primò: ex Scriptura. Actorum 20. v. 28. *Attendite vobis, & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.* Dicitur autem Spiritus sanctus posuisse Episcopos, vel quia reuelatione Spiritus sancti constituti sunt; vti Timotheus: Vel quia Episcoporum ordinatio instituta est à Deo; quomodo Reges dicuntur à Deo habere potestatem, ad Rom. 13. quod multò magis locum habet in *Episcopis*, quorum potestas est supernaturalis; ac proinde speciali modo instituta est à Spiritu sancto: Vel denique, quia auctoritate Apostolica constituti erant *Episcopi*, quæ auctoritas immediatè est à Spiritu sancto; ac proinde quod per eam fit, à Spiritu sancto fieri dicitur. Sic alibi in Actis; *Visum est Spiritui sancto, & nobis.* Nec obstat, quòd ijdem paulò antè vocentur *Presbyteri*, Act. 20. v. 17. cum dicitur, *Vocauit Presbyteros Ecclesie*; quia nomen *Presbyteri* tunc erat commune *Episcopo, & simplici Sacerdote.*

Idem Probatur 1. ad Timotheum 5. vers. 19. *Aduersus Presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus, vel tribus testibus.* Hic videmus *Episcopum* esse iudicem *Presbyterorum*: idque tempore Pauli.

Probatur Secundò: Ex Patribus. Dionys. c. 5. describens Hierarchiam Ecclesiasticam, primo loco ponit *Pontifices*, secundo *Sacerdotes*, tertio *Ministros seu Diaconos*. Ignatius Epist. ad Philadelph. *Boni sunt Sacerdotes, melior autem est Pontifex, cui credita sunt sancta sanctorum.* Irenæus lib. 3. cap. 3. dicit *Episcopis* esse commissa Ecclesias, tanquam Apostolorum successoribus. Sed

Difficultas est, Vtrum *Episcopi* iure diuino habeant hanc iurisdictionem?

Respondeo & Dico Tertio: Verius est *Episcopis* iure diuino deberi iurisdictionem maiore, quam *Sacerdotibus*; non tamen eam actu habere, nisi iure humano.

Prior pars est certa, & communis: & colligi potest ex testimonijs citatis.

Probatur Primò: Quia id quod in veteri testamento erant *Pontifex, minores Sacerdotes, & Leuitæ*, id in nouo Testamento sunt *Episcopi, minores Sacerdotes, & Diaconi*: vt docet Hieron. ep. 85. ad Eua-griū in fine: atqui in veteri testamento, iure diuino, iurisdic-tio erat penes *Pontificem*, non autem penes *Sacerdotes*: vt patet Deuteronomij 17: ergo in nouo testamento debita est *Episcopo*. Secundò, *Episcopi* respondent Apostolis in Ecclesia; *Sacerdotes* autem 72. discipulis; vt passim docent Patres: idè enim dicunt *Episcopos* successisse Apostolis, & *Sacerdotes* 72. discipulis. Atqui Apostoli iure diuino erant maioris auctoritatis 72. discipulis: ergo *Episcopi* iure diuino debetur maior auctoritas, quam *Presbyteris*. Tertio: Quia in Concilijs soli *Episcopi* iudicant: atqui in his maximè exercetur iurisdic-tio, quia conduntur canones totam Ecclesiam concernentes: ergo

Secunda Pars Probatur: Quia *Episcopi* iurisdictionem suam habent à *Pontifice*: hic enim *Episcopos* constituit, eisque iurisdictionem dat vel auferit, restringit vel auget. Ratio est; quia cum *Pontifex* iure diuino sit caput & superior omnium Christianorum, etiam *Episcoporum*; necessarium erat, vt iurisdic-tio quoque *Episcoporum* esset in ipsius potestate; eamque posset dare vel adimere, extendere vel contrahere, prout expediens futurum erat Ecclesie.

Dices: Id posse fieri subtractâ tantummodò materiâ, id est, subtractis subditis, non autem mutando quiddam circa ipsam *Episcopalem iurisdictionem*; quæ ex parte causæ efficientis est necessaria: sicut supra dictum est de potestate absoluedi.

Respondeo: Esse disparè rationem: Quia potestas absoluedi, naturâ suâ est potestas iurisdictionis: vnde *Pontifex* solius materiæ subtractione reddit hanc potestatem inualidâ seu otiosam. Potestas autem quam *Episcopus* accipit per suam ordinationem, non est potestas iurisdictionis, neque requirit iurisdictionem, vt exeat in actum; vnde non censetur illi dari, vel detrahi iurisdic-tio, quòd dumtaxat dentur vel detrahatur subditi: sed quia datur ipsa potestas iurisdictionis necessaria ex parte causæ efficientis.

Ex dictis colligi potest, quomodo intelligendum sit, quod ait Hieronymus tum in epist. ad Eua-grium, tum in Commentario ad Titum 1. Non enim negat *Episcopum* esse maiorem ordinatione; nam hoc apertè dicit in ipsa epistola: neque etiam iurisdictione saltem collatâ per Ecclesiam: sed insinuat hanc iurisdictionem ipsi conuenire potius ex consuetudine, quam ordinatione Christi: quod in bonum sensum exponi potest. Nam quòd singuli *Episcopi* actu habeant maiorem iurisdictionem, quam *Presbyteri*, id ex consuetudine est seu ex iure humano; vt iam antè diximus.

Secundu esu solùm habent à Papa.

Explicatur mens S. Hieronymi.

DVBIVM III.

Vtrum Diaconatus & Subdiaconatus sint Sacramentum?

D Vrandus dist. 24. qu. 2. & Caietanus Opusculo 11. negant. Inclinat Victoria qu. 26. Negat Durandus, dicens hanc sententiam esse probabilissimam, nisi torrens Doctorum esset in contrarium.

Respondeo & Dico Primò: Valdè probable est *Diaconatum* esse *Sacramentum*. Primò, Quia est ferè cõmunis Doctorum sententia. Secundò, quia videtur

videtur imprimere characterem, & conferre gratiam: ergo est Sacramentum. Quod characterem imprimat, Probatur: tum quia *Diaconatus* semel acceptus, non potest amitti, vel repeti: tum quia, nisi characterem imprimeret, esset tantummodò simplex iniunctio officij; unde posset auferri, & *Diaconus* posset desinere esse *Diaconus*; sicut *Monachus* potest desinere esse *Monachus* per Pontificis dispensationem. Quod autem gratiam conferat, Probatur: quia munus *Diaconi* est in absentia *Presbyteri* & *Episcopi* baptizare, & Eucharistiam administrare, & populo in rebus sacris præesse: unde à Dionysio ponitur inter *Ordines Hierarchicos*, qui populo præfunt. Atqui officium baptizandi, & præsertim Eucharistia administrandi requirit gratiam: ergo &c. Confirmatur, quia *Diaconatus* conferitur etiam *manuum impositione*, & cum oratione, sicut *Sacerdotium* & *Episcopatus*; vt patet Act. 6.

1. Obiectio ex Cypriano.

Dices Primò: Cyprianus epist. 65. agens contra superbum *Diaconum*, ait: *Meminisse Diaconi debent, quoniam Apostolos, id est, Episcopos & Præpositos Dominus elegit: Diaconos autem post ascensum Domini in celos, Apostoli sibi constituerunt Episcopatus sui & Ecclesie ministros*: ergo Cyprianus vult *Diaconos* non esse à Domino institutos.

Respondeo: fortasse ita Cyprianus sentit. Quâvis dici posset, Cyprianum tantummodò velle Dominum non sic elegisse *Diaconos*, sicut elegit *Episcopos* in Apostolis; quia neminem *Diaconum* constituit aut consecrauit.

2. Obiectio ex Damasio.

Dices Secundò: Damasi epist. 4. dicit tantum duos *Ordines* à Domino esse institutos, scilicet *Apostolorum* & *72. Discipulorum*. Respondeo: Damasi videri loqui de *Ordinibus Sacerdotum*; duos enim dumtaxat *Sacerdotum* ordines Dominus instituit, *Episcoporum* in Apostolis, in *72. discipulis Presbyterorum*: idque contra *Chorepiscopos*, qui volebant videri tertij genus *Sacerdotum*, cum solum essent *Presbyteri*.

3. Obiectio ex libro Evangeliorum.

Dices Tertiò: *Materia in Diaconatu est liber Evangeliorum*: atqui Dominus non instituit, vt hic liber porrigeretur: quia neque tunc scriptus erat, neque Dominus præcepit scribi: ergo Dominus hanc materiam non instituit; ac proinde nec ipsam ordinationem. Respondeo, omissis varijs sententijs: Primariam materiam esse, *manuum impositionem*, vt supra dictum est: secundariam, *traditionem libri*, non necessariò *Evangeliorum*; sed vel *diuina scriptura*, vel *Ritualis*, ex quo diuina officia peragi in Ecclesia necessariò debebant; qui *liber* modò confertur.

38 Subdiaconatus est Sacramentum.

Dico Secundò: De *Subdiaconatu* est etiam satis probabile esse Sacramentum; minus tamen quàm de *Diaconatu*, cum non detur per *manuum impositionem*. Probatur Primò, quia est cõmuniõ sententia. Secundò, quia videtur imprimere characterem cum non possit repeti; & conferre gratiam, quia munus *Subdiaconi* est ministrare *Diacono* in sacrificio; quod, vt dignè fiat, gratiam postulat: unde etiam habet annexum votum continentia.

Dices Primò: *Magister* dist. 24. dicit *Subdiaconos* ab Ecclesia introductos. Respondeo: Id facile posse negari. Nam tempore *Apostolorum* hunc *Ordinem* fuisse, patet ex epistolis D. Ignatij ad *Heronem* & *Antiochenos*.

Cur olim Subdiaconatus non esset Ordo sacer.

Dices Secundò: *Subdiaconatus* olim non censebatur inter *Ordines sacros*; sed tantum caput censebatur à temporibus *Gregorij I.* vt docet *Innocen-*

tius III. Cap. *A multis*, De etate & qualitate ordinandorum, & Cap. *Miramur*, De seruis non ordinandis. Respondeo: Non censebatur *Ordo sacer*, non eò quòd non esset Sacramentum; sed partim, quia vasa sacra tangere non poterant; vt patet ex *Can. Nullus*, dist. 24. & ex *Concilio Laodicensi* can. 21. partim quia non vouebant continentiam; *Et si enim Silvester I.* id ordinasset, tamen non videtur passim seruatum vsque ad tempora *Gregorij I.* Vide *Capitulum Miramur*, supra citatum.

DVBIVM IV.

Vtrum Minores Ordines sint Sacramenta?

Respondeo: Etiam probabile esse hos *Ordines* esse Sacramenta. Primò, Quia est communior sententia *Doctorum*, quam sequitur *Couarruias* lib. 1. *Variarum*, cap. 10. §. 10. *Petrus Soto* lect. 4. de *Ordine*, & multi recentiores; qui id probant ex *Concilio Florent.* vbi sic dicitur: *Sextum Sacramentum est Ordinis, cuius materia est illud per cuius traditionem confertur Ordo, sicut Presbyteratus traditur per calicem cum vino, & patena cum pane porrectionem: Diaconatus per libri Evangeliorum dationem: Subdiaconatus per calicem vacui cum patena vacua superposita traditionem: & similiter de alijs per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem, quo modo loquendi insinuat Conciliu alios Ordines esse Sacramentum, sicut Presbyteratus, Diaconatus, & Subdiaconatus.* Idem insinuat *Conc. Trident.* nam sess. 23. cap. 2. enumerat *septem Ordines*. Et mox cap. 3. dicit *Ordinem esse verè & propriè vnum ex septem Ecclesie Sacramentis.*

39 Probabilis est opinio affirmans

Altera sententia, hos *Ordines* non esse Sacramenta, sed dumtaxat sacramentalia quædam; etiã est probabilis: quam tenet *Durandus* & *Caietanus* supra. *Dominicus Soto* dist. 24. qu. 1. art. 4. *Nauarrus* cap. 22. numero 18. & alij quidam. Et potest probari Primò, Quia hi *Ordines* possunt dari à *Presbyteris* præsertim ex commissione *Papæ*: de quo infra num. 46; sicut videmus eos iure communi dari ab *Abbatibus*.

40 Negans tamen etiam est probabilis: & variè probatur.

Secundò, Quia hi *Ordines* non habent annexu votum castitatis, nec vllam precum obligationem, nec aliquid aliud vinculum; neque dedicant hominem diuino obsequio inseparabiliter: censeo ergo Ecclesia hæc non esse Sacramenta. Confirmatur; Qui enim per Sacramentum, quod gratiam confert, & characterem indelebilem imprimit, diuino cultui mancipatus est, fieri nequit quin peccet, si statum secularem capestat, & cultum diuinum in perpetuum negligat: fit enim per hoc iniuria Sacramento, vt videtur.

Tertiò, Officia istorum *Ordinum* non videntur postulare gratiam, cum non attingant res sacras: non enim videtur requiri gratia, vt conuenienter templum claudas, & infideles expellas, aut *Scripturam* extra sacrificium legas, aut *viceos* vel *cereum* in sacrificio gestes.

Si dicas exorcismam requirere gratiam ad demones expellendos. Respondeo: Postulare quidem assistentiam diuinam, sicut etiam *Exorcisma* veteris testamenti: non tamen gratiam sanctificantem. Vnde non requiritur aliquod Sacramentum, quo hæc potestas conferatur, sed dumtaxat preces Ecclesie, quibus assistentia diuina impetretur; sicut in aqua benedicta videtur. Adde in constitutu-

Ad manus Exorcismæ non requiritur gratia sanctificans.

constitutionibus Apost. cap. 26. lib. 8. dici *Exorcismam non fieri ordinatione, sed per Christi gratiam & aduentum Spiritus sancti*: unde videtur colligi, illo tempore nondum fuisse *Ordinem*, sed paulo post institutum; quando nimirum donum illud miraculorum, quo demones expellebantur, cessauit.

Quartò, Ordines minores possunt simul conferri, imò passim simul conferuntur, & interdum ubi talis est consuetudo possunt conferri cū *Subdiaconatu*: atqui Ordines sacri, non nisi per temporum interualla. Cuius non videtur esse alia ratio, nisi quòd hi sint *Sacramenta*, illi minimè.

Quintò, Parum videtur credibile tot imprimi characteres reales & supernaturales, & toties conferri gratiam ex opere operato, idque ad obeundas functiones, quæ passim à laicis fieri possunt. Si dicas characteres & gratiam dari, vt istæ functiones solemniter fiant. Respondeo, etiam à laicis fiunt cum omni solemnitate, vt passim videmus in Ecclesijs. Quod tamen Ecclesia non deberet permittere, si ad hoc potestas quædam supernaturalis, & gratia diuina esset necessaria. Deinde potestas & gratia quæ datur in Ordine, non datur ob solemnitatem actui Ordinis adiunctam, sed ob ipsam substantiam actus; nam solemnitas ab Ecclesia est instituta: ergo nõ datur character & gratia, vt actus horum ordinum solemniter fiant.

Sextò, Si isti ordines sint *Sacramenta*, ergo erit peccatum mortiferum sacrilegij suscipere illos in statu peccati mortiferi. Quod si ita est, cur Ecclesia non curat, vt suscepturi antea confiteantur, vel saltem dolorem peccatorum suscipiant, vt in alijs *Sacramentis*?

Nec obstat, quòd isti Ordines non possint repeti, ac proinde videantur esse *Sacramenta* imprimentia characterè. Hæc enim ratio rectè concluderet, si constaret esse *Sacramenta*. Alioqui facile responderi potest: nam *ordinatio Diaconissa*, quam habet *Clemens* lib. 8. constituit. Apostolicarum cap. 19. repeti non potest, tamen non est *Sacramentum*. Pari modo consecratio calicis, altaris, templi, & similia, quamdiu manent integra, non repetuntur; tamen nihil reale imprimunt. Ratio est, quia omnis consecratio, etsi solum sacramentalis sit, & non *Sacramentum*, de se est perpetua, nec definit esse nisi per desitionem rei consecrate. Ob hæc, & similia argumenta hæc sententia est satis probabilis.

CAPVT V.

De Suscipientibus, & de Conferentibus hoc Sacramentum?

D V B I V M I.

Quales debeant esse qui hoc Sacramentum suscipiunt?

42
Requiritur
bona vita
& fama.

Respondeo & Dico Primò: Ordinandi debent esse bonæ conscientia; ita vt non sint sibi conscij alicuius peccati mortiferi. Deinde debet esse bonæ fama. Ratio est, quia *Ordinatio* est *Sacramentum*, non quidem institutum ad remissionem peccatorum, sed ad constituendum hominem *Mediatorem* inter Deum & plebem. Nam

Sacerdotes debent Deo vota populi & sacrificia offerre, & populo diuinam doctrinam & *Sacramenta* ministrare, ad quæ & bona conscientia apud Deum, & bona fama apud homines requiruntur. Adde, commune esse omnibus *Sacramentis*, vt nõ possint suscipi in peccatis.

Dico Secundò: Non requiritur ad singulos Ordines nisi ea cognitio, quæ necessaria est executioni & ministerio illius. Vnde, si quis ordinetur ad *Sacerdotium*, tantum vt sacrificium offerat, quod est primarium *Sacerdotis* ministerium: non autem vt confessiones audiat & absoluat, quod est alterum eius munus, sed minus principale, non requiritur vt plura sciat, quàm quæ ad illud ministerium necessaria sunt.

Dico Tertio: Homo non consequitur dignitatem *Sacerdotij* vel alterius Ordinis per vitam sanctitatem: alioquin *Ioannes Bapt.* & *B. Virgo* *Sacerdotes* fuissent. Et ratio est, quia potestas Ordinis non datur in propriam utilitatem, sed in aliorum. Sanctitas autem vitæ & omne eius premium est in propriam sancti utilitatem.

Dico Quarto: Grauius is peccat qui promouet indignos ad Ordines, præsertim sacros: quia est infidelis dispensator. Contra hos autem, & eos qui indignè promouentur, vel contra *Canones* promouentur, grauiissimas pænas constituit *Xistus V.*

Dico Quintò: Mortaliter, iuxta *D. Thomam* hic q. 36. ar. 5. is peccat, qui in peccato mortali existens, aliquid sacrum officium obit. Verum

Notandum est: Probabilius esse non peccare mortaliter *Ordinatum*, si *Epistolam* aut *Euangelium* cantet, aut alicuius *Minoris* Ordinis ministerium peragat in peccato mortali, modò id cum debita reuerentia faciat. Sed tantum, quando *Sacramentum* aliquid in peccato mortali administrat. Ita *Domin. Soto* hic. Et ratio est, quia illa ministeria in se nullam habent consecrationem, aut singularem sanctitatem; sicut habent *Sacramenta*, in quibus gratia *Spiritus sancti*, & *Sanguis Christi* contineri censetur. Cantare enim *Euangelium* non est actio sancta, nisi quatenus vel procedit à bona intentione, & hac ratione non polluitur à peccatore, sed potius peccator per illam actionem ad gratiam preparatur: vel quatenus est signum & explicatio rerum sacrarum; & sic etiam non polluitur, quia sanctitas illa est extrinseca isti functioni: vel denique quatenus ex institutione diuina est officium sacri Ordinis. Dupliciter autem potest quis *Euangelium* legere aut cantare: Primò, simpliciter & non ex officio; & sic non censetur pollui. Secundò, ex officio, v. g. quatenus illud est munus & actio Ordinis sacri; & sic sanctitatem trahit ex ipso Ordine, & proinde censetur pollui, si extra gratiam fiat: tamen illa sanctitas non est tanta, vt hæc contaminatio censetur peccatum mortale. Vide dicta suprà qu. 64. art. 6. num. 9.

D V B I V M II.

Verum solus *Episcopus* *Sacramentum* Ordinis conferat?

Respondeo: Ad solum *Episcopum* pertinet conferre omnes Ordines. Ratio est, quia ipse solus est sacrorum Princeps, cuius est inferiores Ecclesiæ & sacrorum ministros instituire & consecrare:

41
Cur hi Ordines non possint repeti, etsi Sacramenta non sint.

43
Cognitio necessaria ad executionem Ordinis suscipiendi.

44
Sanctitas vitæ non confert Ordinem.

Promouens indignos, peccat.

45
Sacrum officium in mortali obiens, qualiter peccat.

secrare: sicut in Republica solius Principis est omnes inferiores ministros constituere.

Notandum tamen Primò: Simplici Sacerdoti auctoritate Pontificis, posse committi collatione Ordinum Minorum; nam hanc modò habet Abbates, si Presbyteri sint, & benedicti: vt patet ex Cap. Cum contingat, de grate & qualitate Ordinandorum, & ex Concilio Trid. sess. 23. c. 10. Idem valde probabile est de Subdiaconatu: nam Abbas cuiusdam monasterij Cisterciensis in Germania habet priuilegium conferendi Subdiaconatus Ordinem, concessum & confirmatum à multis Summis Pontificibus; vt refert Nauar. Consilio 13. lib. 3. tit. de Priuilegijs. Franciscus Victoria q. 33. dicit se vidisse Bullam Pontificis, qua cuidam Abbati Ordinis Cisterciensis hoc priuilegium concedebatur. De Diaconatu non extat exemplum certum; & Doctores communiter negant præter Durandum & Caietanum.

Notandum Secundò: Abbates non posse conferre primam tonsuram, vel Ordines minores, nisi suis subditis regularibus; vt expressè statuit Conc. Trident. sess. 23. c. 10. vbi etiam omnibus priuilegijs & consuetudinibus derogat.

Notandum Tertio: Quando Archidiaconus in quibusdam Ordinibus porrigit materiã ordinandis (quod facere potest in Minoribus & Subdiaconatu) non censeri ipsum conferre ordinem; quia non suo nomine porrigit, sed veluti manus Episcopi, Episcopo interim formam proferente. Hoc tamen fieri non potest in Sacerdotio & Diaconatu.

Notandum Quarto: Episcopum, etsi hæreticus sit, vel ab Ecclesia præcisus, posse hoc Sacramentum conferre. De quo vide supra qu. 64. art. 6. dub. 3. & art. 9.

CAPVT VI.

De impedimentis Ordinum.

DVBIVM I.

Virum sexus femineus Ordinis susceptionem impediãt?

Respondeo Affirmatiuè: Adeo vt si femina ordinetur, præsertim Ordine sacro, nihil efficiatur. Nò enim tam est irregularis, quàm prorsus incapax huius Sacramenti, vnde etiam nullum extat exemplum. Ratio primaria est institutio Christi. Congruentiã sunt variã: Prima, Quia Ordines adferunt quandam præminentiam supra alios: feminarum autem est, subesse, Gen. 3. v. 16. Sub potestate viri eris. Secunda, Quia Ordinibus annexum est officium docendi: femina iubetur tacere in Ecclesia, & discere in silentio, cù omni subiectione. 1. ad Timoth. 2. v. 12. Tertia, Sexus femineus multas alias habet imperfectiones, ob quas non decet illam ordinari.

Nec obstat, quòd Clemens supra meminit Diaconissarum, & Gregorius lib. 4. Dialog. c. 11. Presbyteriarum, quod habetur Can. Presbyter, 32. dist. Quia illa Diaconissa nihil eorum poterant, quæ Presbyteri vel Diaconi; sed tantum custodiebant ianuas, & Sacerdoti ministrabãt in baptismo mulierum, idque ob decorem, vt ait Clemens c. 28.

Vnde illarum ordinatio erat sacramentalis quædam caremonia, ab Apostolis instituta, quæ parum durauit. Presbytera autè ibi vocatur vxor Presbyteri, quam ante sacrum Ordinem duxerat, quæ cum illo simul continentiam seruabat. Aliquando sic vocatur vidua senior; vt docet Gratianus ibidem ex Concilio Laodiceno supra, Canone sequenti.

DVBIVM II.

Virum pueri, & carentes vsu rationis, sicut Ordinum capaces?

Respondeo Affirmatiuè. Est communis Doctorum, præterquam Durandi, qui id negat. Sed confirmatur ex Baptismo & Confirmatione, quæ ante vsum rationis validè conferuntur. Ea enim Sacramenta, quæ pro materia vel forma non habent actum susipientis, vt sunt omnia præter Pœnitentiã & Matrimonium, possunt dari ratione carentibus. Neque ad hoc requiritur intentio parentum, vt contra Durandum ostendimus supra quæst. 68. art. 10. in Dubio: nam Baptismus etiam inuitis parentibus infanti collatus, est validus. In adulto tamen requiritur positius consensus; vt dictum est eadem quæst. 68. art. 7. contra Caietanum.

Notandum tamen, puerum, qui ante vsum rationis ordinatus est, non teneri ad votum castitatis, sed posse liberè matrimonium contrahere. Nã nemo tenetur ad consilia, nisi se sponte ad ea obligarit. Secus est de Christiana religione, etsi inuitis parentibus sit baptizatus: hanc enim tenebatur suscipere, & nulla ei in hoc fit iniuria, sed dumtaxat parentibus, quæ prolem ab Ecclesiæ potestate non eximit. Si tamen nolit seruare castitatem, suspendendus est ab Ordinum executione. Idem dico de eo qui metu cadente in constantem virum, ordinatus est: cuius exemplum habuimus Romæ anno 1583. sub Gregorio XIII. in quodam Religioso professore, & Sacerdotio initiato, cum quo ob metum illum, cùm de eo legitime probatum esset, dispensatum fuit, super votis Religionis & Sacerdotio, vt posset vxorem ducere.

Quænam autem ætas ad singulos Ordines requiratur, vide Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 4. de Reformatione & sequentibus. Capite enim 4. ad Tonsuram requirit Tridentinum vt quis antea Confirmationis Sacramentum susceperit, & sciat legere & scribere. Capite 11. ad Minores Ordines requirit saltem intelligentiam linguæ Latinæ, ætatem autem certam non præscribit. Capite 12. ad Subdiaconatû requirit annum vigesimum secundum inchoatum. Ad Diaconatum requirit vigesimum tertium inchoatum. Ad Sacerdotium vigesimum quintum inchoatum. Ante hæc tempora suscipere Ordines est peccatum mortale: & in Maioribus incurritur suspensio ab executione; vt patet in Extrauagante Pij II. Alias granes pœnas addidit Xistus V. in sua constitutione contra Clericos malè promotos.

Vtrum verò serui, homicidæ, defectuosi & illegitimi ad Ordines promoueri possint; agit hæc D. Thomas quæst. 39. art. 3. 4. 5. & 6. Nos verò de his satis diximus in materia de Irregularitate.

FFFF DE

Sacerdos ex commissione Pape.

Abbas ex iure.

Archidiaconus tradit materiam.

Episcopus hæreticus vel præcisus.

47 Cur femine sint omnino incapaces Ordinum.

Quæ Diaconissa vel Presbyter.

48 Affirmatiuè.

Anre vsum rationis Ordinatus non tenetur voto castitatis.

Similiter qui per merum ordinatus.

49 Quæ ætas ad singulos Ordines requiritur.

50 Quomam præterea ad Ordines sint inepti.